

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד - המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונב

ספרים חדשים

בית בישראל

מאת הרבי מליובאוויטש
בהוצאת צעירי אגודת חב"ד

מבחר משיחותיו ואיגרותיו של הרבי בנושא מציאת זיווג והקמת בית בישראל. עשרה פרקים, 256 עמ'. טל' 704120-7001.

המידות שהתורה נדרשת בהן

מאת הרב משה המאירי אוסטרובסקי
בהוצאת שם

הספר, שהופיע במקורו לפני תשעים שנה, והוא מסביר את י"ג המידות שהתורה נדרשת בהן. 387 עמ'. טל' 3855785-052.

נשיאים במאסר

בהוצאת מכון באהלי צדיקים

סיפור מאסריהם וגאולתם של שלושה מאדמו"רי חב"ד - בעל התניא, בנו אדמו"ר ה'אמצעי', והרבי הרי"צ (רבי יוסף יצחק) - ברוסיה. 332 עמ'. טל' 9606018-03.

כשהיינו ילדים

מאת הרב זלמן רודמן
בהוצאת המחבר

ארבעה מבוגרים חוזרים אל הסיפורים המסעירים של ילדותם ומגוללים חיים של ערכים ומסירות נפש. ניקוד מלא. 241 עמ'. טל' 704120-7001.

תיקון: את הספר לעולם לא תכבה, של הרב יצחק קוגן, אפשר להשיג בטל' 6996669-050.

זמני השבוע

ירושלים תלאיב חיפה בארשבע אילת ניוירוק

כניסת השבת 4:22 4:33 4:30 4:15 4:25 4:11

צאת השבת 5:26 5:32 5:31 5:26 5:29 5:27

319 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

בואו נדבר על המזגן

אחת האסטרטגיות השיווקיות היא הסטת הדיון מהנושא העיקרי לעניינים זניחים. אם הדבר נעשה בתחכום הראוי, הציבור נופל בפח

מה חשוב באמת: בקבוק התבערה בשומרון (צילום: תצפית)

ניהם הקודרות של חברי מו"עצת המנהלים אמרו הכול. חברת המכוניות נקלעה למשבר

חמור. יותר ויותר מכוניות מתוצרתה כשלו במבחני בטיחות והיו מעורבות בתאונות קטלניות. כותרות ענק בכלי התקשורת הזהירו מפני הסכנה שבנסי"עיה בכלי הרכב של החברה. היה ברור כי החברה עומדת על סף פשיטת רגל.

עיני המנהלים נישאו אל המומחה למצבי משבר, שהוזעק לשיבה. חיוך שובב עלה על שפתיו והוא אמר: "אנחנו צריכים לדבר על המזגן".

למאמץ לשינוי סדר היום, מתוך שאיפה לסייע לצד זה או אחר במערכת הפוליטית.

אחד ממרכיבי כוחה של התקשורת הוא בקביעת סדר היום. כותרת ראשית בעיתון גדול מגלגלת בעקבותיה התעסקות בנושא בתכניות האקטואליה בתקשורת האלקטרונית, מזמינה תגובות של פוליטיקאים ואישי ציבור אחרים, ופתאום הציבור כולו מדבר ודן בעניין מסוים.

אולם כאשר התקשורת מסיטה את סדר היום, מתוך מניע ברור לסייע לצד מסוים - הציבור מתקשה להבחין במניפולציה שנעשית על גבו. הוא סבור לתומו שהעיתונות רק מדווחת על האירועים, ואין הוא מבין שהיא יוצרת אותם.

אלה החיים

ודאי שסוגיות כלכליות חשובות לכולנו, אבל הן שוליות מול שאלות של חיים ומוות. איך נוהגת כל משפחה שמישהו מבניה נקלע לא עלינו למצב המסכן חיים? שוברים חסכוניות, דוחים חלומות ועושים הכול כדי להציל את החיים.

זה תיאור מדוייק של מצבנו בעת הזאת. צרים עלינו בשאיפה להקים מדינת טרור בלב ארץ ישראל, ראינו כמה דם יהודי נשפך בעקבות כל הנסיגות. האתגר החשוב ביותר עכשיו הוא לעמוד בלחצים ולא לאפשר את הקמת המדינה הזאת. הציבור מבין זאת, ולכן מנסים לבלבל אותו, להסיח את דעתו ולגרום לו לדבר על המזגן. אבל זה לא המזגן, אלה החיים שלנו.

"הבעיה שלנו היא המנוע ומערכת ההיגוי ולא המזגן", הגיב אחד הנוכחים.

"נכון", השיב המומחה, כשהחיוך אינו מש מעל פניו, "ולכן אנחנו צריכים לדאוג שהציבור ידבר על המזגן ולא על הכשלים במנוע ובמערכת ההיגוי. עלינו לצאת במסע פרסום נרחב שיבליט את יתרונותיו של המזגן המותקן במכוניות החברה, כדי שנושא הדיון יהיה המזגן ולא הכשלים הבטיחותיים".

מדווחת או יוצרת?

אם התיאור הזה נשמע לכם כבדיחה - אתם טועים. זו בדיקת אחת האסטרטגיות הנקוטות במצבים מסוג זה - להסיט את הדיון מהנושא העיקרי והחשוב לעניינים זניחים. אם הדבר נעשה בתחכום הראוי ובאמצעים המתאימים, הציבור נופל בפח ומתחיל לעסוק במזגן.

אותה טקטיקה ננקטת גם במערכות בחירות. כאשר מפלגה מגלה שהציבור דוחה את עמדותיה בסוגיות המרכזיות, היא מנסה בכל כוחה לכוון את סדר היום הציבורי לנושאים שבהם היא יכולה לקרוץ למצביעים. יותר משהקרב מתנהל על ההצבעה עצמה, הוא נטוש על קביעת סדר היום הציבורי.

כל עוד המלחמה הזאת מתנהלת בין אסטרטגים של מפלגות היא לגיטימית, והציבור גם יכול לזהות את המניעים שמאחורי התעמולה. המצב מחמיר כשכלי תקשורת מרכזיים מתגייסים

המתכון של יעקב לחיים טובים

הקב"ה, וגם הנשמה עצמה מתעלה.

צמיחה והוספה

רמז לכך טמון באות ו שבראש המילה "ויחי". הגמרא מגדירה את ו' החיבור כעניין של הוספה: "ו' מוסיף על ענין ראשון". לא זו בלבד שעבודת הבורא צריכה להיות מתוך חיות נפשית, אלא שגם בצד המעשי המסור של "ויחי" הוא שתמיד יש להוסיף ולהתקדם ולקדש את הגשמיות עוד ועוד; לעולם אין לשקוט על השמרים.

שני המסרים – הצורך בחיות והחשיבות של ההוספה – שלובים זה בזה. אחד המאפיינים של כל דבר חי הוא הגדילה שלו. צמחים ויצורים חיים גדלים תמיד, שלא כדומם שנותר תמיד במצב אחיד. כשם שאדם חי זקוק תמיד למזון, וככל שהוא גדל הוא זקוק לכמות רבה יותר ואינו יכול להסתפק במה שאכל ושתה בהיותו קטן, כך גם עבודת ה' צריכה להיות בעיני היהודי מקור לחיות, כמו המזון, ועליו להוסיף בה בתמידות.

(פרשת ויחי תשכ"ז)

אמרת השבוע

שמות יהודיים

רבי מאיר לייבוש, בעל פירוש המלבי"ם, נזדמן פעם אחת לעיר שתושביה היהודים ביקשו להתערות בחברה הכללית. הוא מצא שיהודי המקום נקראים בשמות לא-יהודיים, כפי שנקראו הגויים בעיר.

כשהוזמן לשאת דברים בבית הכנסת אמר:

"עכשיו אני מבין את ברכתו של יעקב לבניו של יוסף – וייקרא בהם שמי ושם אבותי". יעקב ידע שבני ישראל עתידים להימצא שנים רבות בגלות מצרים, וחשש שברבות השנים יתחילו לאמץ את לבושם, לשונם ושמותיהם של המצרים. לכן בירך את נכדיו שהם וצאצאיהם ייקראו בשמות יהודיים ולא ייתנו לילדיהם שמות נכריים."

פתגם חסידי

"אין נשמה מזוהמת; יש רק נשמה שזוהמה הצטברה עליה. אין גוף טהור; יש רק גוף שהאדם טיהרו וזיככו" (רבי אלימלך מליז'נסק)

אלא בכך יעקב אבינו מעביר מסר ברור: החיות היא חובה בעבודה הרוחנית. רק על-ידה התאפשר לו להפוך את השנים במצרים לשנים הטובות ביותר בחייו. כאשר אדם לומד תורה מתוך חיות, ולא מתוך גישה שכלית קרה, החיות מוסיפה להתקיים גם בעשיית המצוות, ומשפיעה על כל עבודת ה' שלו.

תכלית הפרעות

אך לעיתים היהודי חושש מהקשיים הנקרים בדרכו. הוא מוצא שעליו להתמודד ללא הרף עם יצרו ועם הפרעות חיצוניות, והוא חש שהשיגיו הרוחניים באים בקושי רב. למה זה כך, הלוא כל רצונו למלא את רצון הקב"ה, ולמה אין הדבר בא בקלות?

התשובה היא שהפרעות נועדו לשרת את תכלית בריאת האדם. תפקידה של הנשמה להחזיר קדושה בנקודות החשוכות של העולם הזה. כאשר האדם מצליח לרתום את הגשמיות לקדושה ולהשתמש בענייני העולם לתורה ולקדושה – מתרבה בעולם אורו של

בתחילת הפרשה התורה מציינת את מספר השנים שיעקב חי במצרים – "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה". לכאורה זה מיותר, שכן בפרשת ויגש, ברדתו של יעקב למצרים, נאמר שהיה בן מאה ושלושים שנה, ועכשיו, בפטירתו, היה בן מאה וארבעים ושבע.

מוסבר על כך שהתורה הבליטה את שנות חייו במצרים כדי לציין שהשנים האלה של יעקב היו הטובות ביותר בחייו. כאשר יעקב ובניו ירדו למצרים הם הוכיחו שאפשר להאיר גם את מצרים, "ערוות הארץ", באור הקדושה, ולכן אלה היו שנות השיא של יעקב.

חיות הכרחית

הרעיון הזה משתקף גם במילה הפותחת – "ויחי". היא באה ללמדנו שעבודת ה' צריכה להיעשות מתוך חיות נפשית. לכאורה, למה נחוצה החיות, והלוא חז"ל קבעו ש"המעשה הוא העיקר". למה אין אדם יכול לומר: דיי לי בצד המעשי של עבודת הבורא?

מן המעיין

יהודה | מאת הרב אליעזר ברוד

יהודי אני

"יהודה אתה יודוך אחיך" (בראשית מט, ח). אמר רבי שמעון ברי-יוחאי: כל אחיך יהיו נקראים על שמך. אין אדם אומר 'ראובני אני' או 'שמעוני אני', אלא 'יהודי אני'.

(בראשית רבה)

ישועת ה'

"לא יסור שבט מיהודה" (בראשית מט, ט). בברכתו של יהודה מצויות כל אותיות האלף-בית חוץ מהאות ז. רמז למלך המשיח, שעתידי לקום מבניו של יהודה, שלא ינצח את אויביו בכלי זין, אלא ישועת ה' כהרף עין.

(רבנו בחיי)

עצם הנפש

יהודה מלשון הודאה. בכוחות הגלויים של הנפש, שכל ומידות, אין כל ישראל שווים. יש מי שהם בעלי השגה גדולה ויש שאינם כאלה. אך ההודאה והביטול, הבאים מעצם הנפש, קיימים בכל אחד ואחת מישראל במידה שווה. לכן בכוחו של כל יהודי, ואף הפשוט שבפשוטים, למסור את נפשו על קידוש השם.

(ספר המאמרים תער"ב)

בשר ודם

"לא יסור שבט מיהודה... עד כי יבוא שילה"

(בראשית מט, י). הכינוי שהפסוק מכנה בו את המשיח, 'שילה', רומז שמלך המשיח ייוולד משלייתה של אישה, ככל בשר ודם.

(חתם סופר)

שבט מזומן

ה'שבט', עטרתו של מלך המשיח, לא סר; הוא מונח ומזומן לכל שעה. ביום שחרב בית המקדש נולד הגואל, והוא מוכן לבוא בכל יום. המניעה היא בנו, ובמעשינו תלוי הדבר.

(שבט מוסר)

ביטול גורר ביטול

יהודה הוא מקור מלכות בית דוד. "אתה" רומז למלך מלכי המלכים הקב"ה, כמאמר "אתה הוא ה' לבדך". "יהודה אתה" – המלך צריך להיות בטל בתכלית הביטול לקב"ה, ואז העם, שבטל למלך, בטל גם הוא על-ידי המלך לקב"ה.

(אור התורה)

הרתעה קודם הגאולה

"ידך בעורף אויבך" (בראשית מט, ח). פסוק זה קודם לפסוק "לא יסור שבט מיהודה". רמז שעוד בזמן הגלות, קודם ביאת משיח, שהוא מזרע דוד ושלמה הבאים משבט יהודה, נזכה למצב שייפלו אימה ופחד על שונאינו.

(הרבי מליובאוויטש)

תפנית במשפט

חיים הביט במרבדי החיטה הזהובים, בשדות המניבים שליד העיר זליכוב שבפולין, ונשם אל ריאותיו את ריח הקציר. "לאן החיטה מיועדת?", התעניין אצל הפועלים שעסקו בקציר החיטה ובהעמסתה על עגלות.

"ללברטוב", ענו הפועלים, "שם יטחנו אותה".

"עד לברטוב?", תמה חיים.

הפועלים משכו בכתפיהם. "אין באזור טחנת קמח, ואין ברירה אלא לנסוע ללברטוב".

הבעת השתאות עלתה על פניו של חיים ורעיון נצנץ במוחו. אך לפני זמן נועץ ברבו, הצדיק רבי יעקבצבי מפוריטוב, באיזה עסק לשלוח את ידו. הוא מיהר לנסוע ללברטוב, נכנס לטחנת הקמח ותהה על קנקנה.

בראש מלא תכניות שב חיים אל רבו. הרבי הקשיב והשיב: "אם בירתך שבכל הסביבה אין טחנת קמח, ייתן השם ותצליח במעשי ידיך".

כשברכת הרבי עמו יצא חיים לברלין וקנה מכונת להקמת טחנת קמח. כעבור כמה שבועות הגיעו המכונות, וחיים התהלך בחדווה בין הפועלים העמלים על הקמת הטחנה. בעיני רוחו כבר ראה את ההצלחה.

ואכן, הטחנה המתה מלקוחות. איכרי האזור שיוועו לטחנת קמח קרובה, והחיטה זרמה אל הטחנה ללא הרף.

אולם הצלחת היהודי הייתה לצנינים בעיני אדון הכפר השכן, שהיה שונא ישראל. הלה ירש מאביו טחנת קמח, אך היא הייתה מושבתת כל השנים. הצלחתה של טחנת הקמח החדשה מילאה אותו קנאה.

כעבור זמן קיבל חיים זימון למשפט בגין הסגת גבול. חיים נדהם: מתי פעלה כאן טחנת קמח?! אם לא דיי בכך, השופט קבע כי עד בירור העניין יש לסגור את טחנת הקמח.

חיים היה שבור. חלומו התנפץ לרסיסים. הוא לא תלה תקוות בבית המשפט, שכן השופטים ודאי ייטו לרעתו. כספו אזל והלך מיום ליום, עד שנאלץ לבקש את רחמיהם של אחיו. מדוכדך ושובר היה חיים, והדבר פגע בבריאותו עד שנפל למשכב.

כשראה שאפסה כל תקווה מיהר אל רבו, הצדיק מפוריטוב. בדמעות שטח את סיפור נפילתו מאיגרא רמה לבירא עמיקתא.

הוא סיפר לחסיד הכאוב את סיפורם של זוג יהודים שבאו אל המגיד מקוז'ניץ וביקשו שיסייע להם להיחלץ מצרה גדולה. במפתיע דרש מהם הצדיק סכום עתק, האישה כעסה ואמרה לבעלה בחורייאף: "השם יתברך יסייע לנו גם אם לא ניתן לו אף פרוטה אחת!". למשמע

האזין הצדיק לדברים רוב קשב, וכשסיים חיים לתנות את צרותיו אמר לו: "התורה אומרת 'ואיש כי לא יהיה לו גואל, והשיגה ידו, ומצא כדי גאולתו'. פירוש הדברים הוא, שכאשר ליהודי אין גואל המסייע לו, כ"אז הקב"ה עצמו מתגייס לעזרה, בבחינת 'השיגה ידו'".

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

הקץ החתום

זמן הגאולה, הקץ, סתום וחתום, כמו שנאמר לנביא דניאל (יב,ד): "סתום וחתום הספר עד עת קץ", והדברים חוזרים ונשנים (יב,ט): "כי סתומים וחתומים הדברים עד עת קץ". יתרה מזו, ה'סתימות' של הגאולה איננה כלפי הברואים בלבד, אלא גם אצל הקב"ה כביכול, כדרשת חז"ל על הפסוק (ישעיה סג,ד): "כי יום נקם בלבי" – "ללבי גיליתי לאיברי לא גיליתי" (סנהדרין צט,א). היינו שאפילו הקב"ה לא גילה ל'איבריו' את זמן הקץ.

בעניין הקיצים הגמרא אומרת (סנהדרין צב,ב): "תיפח עצמן של מחשבי קיצין". כך פסק הרמב"ם הלכה (הלכות מלכים פרק יב הלכה א): "לא יחשב הקיצין". עם זה, בגמרא עצמה מובאים קיצים, וגם הרמב"ם עצמו מביא קץ (ב'איגרת תימן), ומכנה את הקץ הזה "יותר אמיתי מכל חשבון שנאמר בשום קץ", ואומר שקיבלו מאביו "שקיבלו מאביו ומאבי אביו".

כמה תשובות ניתנו לשאלה זו: האיסור היה רק בדורות הראשונים ולא כאשר מתקרבים לגאולה. האיסור הוא רק כשמציינים קץ בצורה ודאית ומוחלטת (רמב"ן). האיסור הוא לחשב קיצים על פי מהלכי הכוכבים, אבל לא מתוך דברי הנביאים (אברבנאל). האיסור הוא כשיש חשש שקץ שיכזיב יביא חלישות באמונה.

קץ לכל דור

יש כמה תשובות לשאלה מדוע לא התגשמו אותם קיצים: אותם תאריכים היו עת רצון, והגאולה הייתה יכולה לבוא אז, אלא שבעוונותינו הוחמצה השעה. כל קץ שציינוהו גדולי ישראל האמיתיים אכן היה זמן ראוי לגאולה, ואילו היה עם ישראל נמצא ראוי לכך – היינו נגאלים, אלא שדבר מה מנע זאת (וראה בספר 'קץ הפלאות', פרק ב, שבו מבואר באריכות עניין השנים שנחשבות שנות 'פקידה').

בזוהר חדש (תיקונים צה,ב) נאמר, שלכל דור קץ מיוחד משלו, התלוי בזכויות הדור, אלא שאפשר להחמיצו. גדולי ישראל גילו את הקץ של דורם כדי לעודד את עם ישראל להתחזק בתורה, בתפילה ובמעשים טובים, בתקווה שעליידי כך תנוצל אותה עת רצון והגאולה תבוא בקץ הזה.

אך אל לנו לחשוב שאותם מועדי קץ חלפו להם סתם כך. בכל קץ אכן אירעו דברים שהם בבחינת התקדמות ושלב נוסף בדרך לגאולה. אמנם הגאולה השלמה עדיין לא באה, אבל במועדים האלה התחוללו אירועים שהם אבני דרך אל הגאולה (כמו שלבים בגילוי הקבלה והחסידות, שחלו בדיוק בשנים של קץ. וכפי שמסופר, שלאחר שחלפה שנת תר"ג, שעליה היה קץ, שאלו את ה'צמח צדק', מדוע לא באה הגאולה, והוא השיב שבאותה שנה נדפס ספר 'ליקוטי תורה' של רבנו הזקן, וזה גילוי מאור הגאולה).

ראיית צדיקים

האדמו"ר מקמארנה מביא בספרו (היכל הברכה בראשית עמ' לז) הסבר מעניין: הקיצים שאמרו גדולי ישראל אכן היו שעת קץ וגאולה מבחינת עבודתו של אותו צדיק. לכל צדיק תפקיד מסוים בבירור העולם. כאשר צדיק ראה שבזמן מסוים יסיים את עבודתו, ציין תאריך זה כעת קץ, מתוך כוונה ששלמות היזכור של עבודתו האישית תציין קץ כללי וגאולה כללית. אמנם לא זכינו שתהיה אז הגאולה הכללית, אבל מבחינת צדיק זה והקשורים אליו – אכן זה היה קץ אמיתי.

אדמו"ר הזקן, בעל התניא, מסביר (מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים, עמ' שנה"ו), שהצדיקים רואים את הדברים כפי שהם בעולמות העליונים, ושם אכן האירו גילויים של הגאולה בזמני הקץ. אבל בדרך לעולם הזה התחתון יכולים לחול מניעות ועיכובים, וכך קורה שהגאולה אינה יורדת למטה. עם זה הוא מוסיף שדבר כזה אינו יכול לקרות אם הקץ היה נאמר בנבואה מפי נביא, כי דבר שיבוא 'לפיו של נביא – בוודאי יקויים בלי שום שינוי'.

הדברים קרא המגיד בשמחה: "עכשיו, כשהבנתם שהקב"ה הוא המושיע – נושעתם!".

גם אתה", אמר הצדיק מפוריטוב לחיים, "בטח בה' והוא יושיעך".

יצא חיים מחדרו של הרבי מהורהר. "הלוא תמיד ביקשתי את עזרת הבריות", ערך בליבו חשבון נפש נוקב, "שכחתי לבטוח בקב"ה". הוא שב לביתו מחוזק ומעודד.

הגיע יום המשפט. חיים נסע לוורשה, התייצב באולם בית המשפט וחיכה לתחילת הדין.

תחילה נשא את דבריו התובע, אדון הכפר. הוא דיבר בשחצנות ובלעג על היהודי העלוב שניסה לגזול את פרנסתו, כאשר הקים טחנת קמח בסמוך לטחנה שלו, הפועלת כל השנים. לא היה לו כל קושי לספר לשופטים סיפורי בדים על הטחנה המצליחה שניהל ברוב כישרון, עד שהגיע חיים והחל להסיג את גבולו.

הוא סיים בדרישה להעניש את חיים בכל חומרת הדין, כדי להרתיע אחרים מלעשות מעשים כאלה, וירד מהדוכן בארשת חשיבות ובגו זקוף.

כעת הגיע תורו של חיים להשמיע את עמדתו. הוא קם על רגליו, מתוח וחיזור, כחכה בגרונו וברר את מילותיו. אך בטרם השמיע הגה נשמע לפתע קול מירכתי האולם: "כבוד בית המשפט, אנא עצרו!".

כל הנוכחים הסבו את ראשיהם בהפתעה לעבר דלתות האולם. גבר לאמוכר נכנס פנימה, מתנשף במהירות ומנופף בידיו. "אני מבקש להיות סגור של חיים. אני שכנו של אדון הכפר הניצב כאן, ואני מצהיר בזה שטחנת הקמח שלו מעולם לא הייתה פעילה. טענותיו על הסגת גבול הן שקר וכזב".

האורח הפנה מבט נוקב לעבר אדון הכפר והרעים לעברו: "שקרן נאלח! כיצד אתה מעליל על היהודי הזה עלילות כזב! מימך לא דרכת בטחנת הקמח שהוריש לך אביך!". סיים האיש את דבריו – סב על עקביו ונעלם כלא היה.

השופט הפנה מבט זועף לעבר התובע, שנראה עתה אבל וחפוי ראש, ודרש את תגובתו. מראהו של האדון היה מעורר רחמים. פיקת גרונו עלתה וירדה חליפות, והוא נראה נדהם ומוכה הלם. השופט לא נזקק ליותר מזה כדי לדחות את העתירה.

במהרה שבו הקולות העולצים להישמע בטחנת הקמח של חיים, שזכר את דברי הצדיק מפוריטוב: "בטח בה', וממנו תבוא הישועה!".

החוקר שמצמיה לך עץ

טעות מאכזבת

שיטה מיוחדת פיתח הרב וקשטיין. היא מתבססת על אלפי מגילות יוחסין נדירות שאסף, ועל ידע רב במקורות ספרי קודש: "במגילות אני מתעמק, חוקר ומשווה, עד שאני מסיק מסקנות. אני גם משתמש ברשימות העירוניות שבהן משתמשים כל החוקרים, אך אני נעזר בהן לסיוע, כדי לאמת את המסקנות. אני מבקש מבני המשפחה להביא לי את כל המסמכים שברשותם ולכתוב לי כל פרט הידוע להם על משפחתם, מה ששמעו מהסבים ומהסבתות."

לפעמים המחקר מנחיל אכזבות. הוא מספר על יהודי שביקש להרכיב לו עץ משפחתי. "אנחנו צאצאים של הבעלישם טוב", התפאר. להוכחה הביא תמונה ממצבה של סבו התלויה בביתו, ועל המצבה נחקק: "נ' בש"ט". האיש הבין שהכוונה היא "נכד הבעש"ט". הרב וקשטיין הסביר לו שהפענוח הנכון הוא "נפטר בשם טוב"...

הייחוס מחייב

אחד הכלים שמסייעים בידו הוא פנקסי קהילות. "בעבר ראש הקהל היה מנהל רישום של כל לידה, נישואים או פטירה שקרו בקהילה, והיה כותב את התעודות הקשורות לאירוע", הוא מסביר. "השוואה המיטה חורבן גם במובן הזה. ספרי יוחסין רבים נשרפו, ולכן לרבים אין שום מידע

בעל תשובה נסע לחו"ל כדי לאתר את קברי אבותיו. בהגיעו לקבר סבו גילה שהיה לוי, כפי שנכתב על המצבה. בשובו ארצה, פנה אל הרב נפתלי-אהרן וקשטיין, מנהל מאגר עולמי לכתבי יוחסין, כדי לבדוק את שורשיו לעומק.

בתום תחקיר מקיף בישר לו הרב וקשטיין כי סבו לא היה לוי, וכי שינה את שם משפחתו לשם לוי. עם זה בישר לו כי הוא קרוב משפחה של רבים מגדולי ישראל בימינו. "הידיעה שאנו צאצאיו של צדיק נוסכת בנו כוחות לעמוד בניסיונות החיים, וגם מטילה עלינו אחריות כבדה, שלא לבייש את אבותינו", מסביר הרב וקשטיין.

מי אנחנו?

כבר בצעירותו החל הרב וקשטיין, תושב אשדוד, להתעניין במגילות יוחסין. הידע הרב שרכש הפך אותו למומחה בתחום. רבים נוהרים אליו עם צוואות עתיקות, תצלומי מצבות, מסמכי לידה וכדומה, ומבקשים לדעת דבר אחד: מי אנחנו.

"בציבור הכללי מבקשים לדעת חתך רוחב, מי הם בני הדודים שלנו, ואילו בציבור הדתי והחרדי מבקשים לברר לכיוון מעלה, מי היו אבותינו", אומר הרב וקשטיין. "בעלי תשובה מבקשים בדרך כלל לגלות את שני הצדדים. לדעת מי היו אבותיהם, להרגיש שהם צאצאים למשפחות מכובדות. כמרכן חשוב להם להכיר את קרובי משפחתם בהווה."

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

תפילין שנפלו

שאלה: מי שנפלו לו התפילין על הקרקע, מה עליו לעשות כדי לכפר על כך?

תשובה: בדין קדושה וכבוד יש הבדל בין 'תשמישי מצווה' (כמו שופר, לולב, או פתילי ציצית), 'תשמישי קדושה' (כמו רצועות של תפילין או נרתיק שלהן), ובין 'גוף הקדושה' (כגון קלף שכתובים עליו ספר תורה, תפילין או מזוזה). תפילין קדושתן גדולה, ואם נפלו, זה ביזיון לגוף הקדושה.

אם נפלו תפילין (של יד או של ראש) מהיד על הקרקע, כשהן בלי נרתיקן, נהוג לצום באותו יום.

אם היו התפילין פסולות, אין צורך לצום. אדם זקן, חולה או תשוש, יפדה את התענית בצדקה, היינו שיינתן לצדקה את עלות הסעודות של יום אחד. בדורות האחרונים, עקב חולשת הגוף והנפש,

פוסקים למעשה לכל אדם לצום רק חצי יום, ועם זה לפדות את הצום בצדקה, להוסיף בשמירה על קדושת התפילין ובלמידת תורה, ובפרט בדיני תפילין, כבודן והנחתן. ויש נוהגים למסור את התפילין לבדיקה לסופר סת"ם.

בתפילת מנחה שלפני יום תענית זה יקבל עליו תענית של חצי יום, ולמחרת יתפלל 'מנחה גדולה', יאמר 'עננו' בברכת 'שומע תפילה', ויפסיק את התענית רק אחרי התפילה.

אם נפלו התפילין כשהן בתוך נרתיקן, ייתן לצדקה. אם נפלה מזוזה, אין חובה לצום. אולם ספר תורה שנפל ארצה, גם אם הוא בתוך נרתיקן, נהוג שגם כל הרואים זאת יצומו.

מקורות: שו"ע אדה"ז סי' ט"ב סנ"ז, מב ס"ו וסו"ס מד. מאסף לכל המחנות סי' מ ס"ק א.ו.ז. פסקי תשובות סי' מ ס"ק ב וס"א תקסב ס"ק ג, ו"ש. וראה שלחן מנחם ח"א סי' צב וס"א קז.

מגילות שמנציחות דורות. הרב וקשטיין במלאכתו

על הוריהם. אני מציע לכל אחד ואחת לתשאל את זקני המשפחה ולדלות מהם כל פרט אפשרי."

מקצת התחקירים שלו הוא מפרסם ביומון 'המודיע'. "זו סייעתא דשמיא גדולה, כאילו רצון ההשגחה העליונה הוא שכל אחד ואחד ידע מניין בא", הוא אומר. ומה עושות משפחות שאין להן כל מידע על ענף היוחסין שלהן? "לפעמים אפשר להפעיל חוקרים פרטיים, שמתאמצים להשיג כל בדל מידע". לדעתו, ספר יוחסין הוא חובה בכל בית. "כוחו של עם ישראל בשמירה על ייחוסו ועל מסורת האבות."

מכירת ספרי תורה
 מהודרים, שנכתבו ע"י סופרי סת"ם מוסמכים, באיכות גבוהה, כתיבת הספר תורה נעשה בהשגחה קפדנית על כתיבה נאה ומהדרת מאד ע"פ כל כללי ההלכה, כולל הגהת מגיה מוסמך 1-2 הגהות מחשב, תפירה איכותית, קלף איכותי ונאה, אחריות ל-10 שנים
 זאבי וקסברגר
 052-7667379
 וקסברגר
 פאר המצירה היהודית

גפן בס"ד
 החברה החרדית לביטוח ופיננסים
ביטוח משכנתא בתנאים מיוחדים
 כולל ביטוח צד ג' + צנרת + ביטוח לרעידות אדמה
077-444-7777(1)

מעוביין לקנות ספרי תורה פסולים
 (גם מיועדים לגניזה)
 וכן כלי כסף, רימונים לס"ת, כתרים, אצבעות, מגילות אסתר פסולות ועוד...
052-9772525

רוצים לדעת מה יהיה?
 הספר שמסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה באחרית הימים
 368 עמודים | כריכה קשה
להזמנות: טל' 1-718-6041020

"אבא, אמא, ספרו לי סיפור"
 כך ראשון בסדרה המכנסת את הסיפורים האהובים שפורסמו ב'שיחת השבוע'
63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים
 עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 320 עמודים | כריכה קשה
להזמנות: טל' 1-718-6041020